

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

87. An si quis dicat Officium Resurrectionis loco alterius Officij, satisfaciat
præcepto? Ex p. 7. tr. 11. & Misc. 2. res. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

eadem formula officij, sed alia; sed quis tenetur recitare iuxta formulam in Breuiario præscriptam, ergo. Nam respondeo, moraliter loquendo, non esse aliam formam, quia quis non censetur illa addere, vt partem diuini Officij, sed quasi per accidens, & ita tenet Palauus ubi supra num. 16.

RESOL. LXXXVI.

Sapienter conatus sum respondere ad istam dubitationem: An quis impleat præceptum recitandi Horas Canonicas, si in Officio Feria recitet Officium alicuius Sancti, vel alterius Feria? Ex p. 2. tr. 12. Ref. 3.

Duas extare in hac re contrarias sententias, diuini. Negatiuam sequuntur Vasquez *Opus de beneficiis, cap. 4. §. 1. dub. n. 60.* Reginaldus *num. lib. 18. cap. 16. num. 172.* Suarez *de relig. tom. 2. lib. 4. c. 3. n. 1.* Fernandez *in exam. Theol. p. 1. cap. 1. §. 1. Fabrus de Sacram. Ordinis, dist. 24. q. 1. disp. 1. n. 46.* Homobonus *de exam. Eccles. p. 1. tr. 4. cap. 5. §. 4.* Gaauanus *comment. in Rubr. Missal. tom. 2. sect. 1. cap. 1. tr. 2. num. 1.* Onuphrius *Opus de mutat. officij, Naauus de orat. cap. 19. m. 2. Iacobus de Grassis dec. 1. lib. 2. cap. 5. n. 10.* Philarchus *tom. 1. p. 1. lib. 1. c. 1. §. 1.* Rodriguez *tom. 1. quæst. 42. art. 8.* Bellarminus *tom. 1. lib. 1. contr. 9. cap. 18.* Toletus *lib. 2. c. 23.* Ledefina *in sum. part. 1. r. 9. c. 4. concl. 12. fol. milii 515.* Ragucius *de officio Canonicorum in choro, quæst. 17. num. 2.* Squilance *de oblig. Cleric. p. 1. dub. 26. num. 50.* Tabiena *verb. Horas, quæst. 10.* & Molf. *ius id sum. tom. 1. tract. 5. cap. 2. num. 50.* Naldus *in sum. verb. diuin. Officium, §. 16.* Fillicius *tom. 2. tract. 2. cap. 8. num. 180.* Summa Corona *p. 1. cap. 1. §. 10.* Nam Pius V. præcipit, Officium dici iuxta formam ab ipso præscriptam: sed ad formam illam pertinet distributio Officij ad tempora, festiuitates, seu solemnitates, & dies: ergo tota illa forma de se sub præcepto cadit. Ergo, qui illam uoluntarie omittit, peccat mortaliter, neque adimplet præceptum.

2. Limitant hanc opinionem Suarez, Reginaldus, & alij ubi supra, quando Officij mutatio non fiet ex contemptu, & esset æquiualens in quantitate, vel serè, nec animo eam sepe pro libito faciendi: tunc enim, inquit, non esset peccatum mortale: sic etiam mutaretur Officium ex inuoluntaria etiam culpabili. Requiritur tamen in hoc casu aliqua compensatio, si Officium omisissum esset maius notabiliter, vt si in Dominicæ Officio, dicerent Officium alicuius Sancti: quia adimerentur ex nocturnis Dominicæ saltem nouem Psalmi, ne emittatur tanta pars Officij. Nam ita ex doctrina Raphaelis de la Torre 2. 2. tom. 1. de Horis Canonicis, contr. 9. num. 6. mutatio forme redundaret in notabilem mutationem substantiæ Officij.

3. Sed hæc limitationes mihi parum placent: nam, vt bene notat Vegha in sum. part. 1. cap. 128. cas. 17. si non potest quis mutare Officium frequenter sine reatu peccati mortalis, nec erit licitum hoc facere vno, vel altero die: nam pro quolibet die est præceptum distinctum, & Officium cuiuslibet diei onus illius est; quod in aliud non transiit. Sicuti adest præceptum quodlibet die in Quadragesima ieiunandi: & tamen quod vno die ieiunare omittit, peccat mortaliter. Illud etiam, quod addit Suarez de leuitate materiæ, non bene cadit in propositum: nam licet mutans Officium, recitet æquiualens in quantitate, non recitat id, quod debet; sed aliud diuersum Officium: & sic non satisfacit, perinde ac si non recitaret, sicut qui ex præcepto tenetur ieiunare, aut audire Missam, vel quid aliud facere; non satisfacit, si id commutet in aliud

Tom. III.

æquale, aut etiam maius euidenter: quia non facit rem præceptam.

4. Dicendum est igitur absolute, mutationem Officij, etiam dedita opera, non esse peccatum mortale, vt in loco Officij de feria dicatur de aliquo Sancto, &c. Tuetur hanc sententiam, Caietanus *verb. Hora, c. 2.* Layman *lib. 4. tr. 1. c. 5. n. 4.* Zerola *in praxi Episc. part. 1. verb. Hora Canonica, num. 6.* Lessius *de iust. lib. 2. cap. 37. dub. 12. n. 77.* Valentia *tom. 3. disput. 6. quæst. 2. punct. 10.* Vegha *in sum. tom. 1. cap. 128. cas. 17.* Binsfeldius *in Enchir. Theol. p. 4. cap. 9. concl. 7.* Syll. *verb. Hora, n. 15.* Sotus *lib. 10. q. 1. art. 4.* Medina *in sum. lib. 1. cap. 14. §. 11.* Molina *de oratione, quæst. 19. diff. 10.* Armilla *verb. Hora Canonica, n. 7.* Ioannes Azorius *p. 1. lib. 20. c. 10. q. 2.* & nouissimè Rodriguez *in sum. tom. 3. cap. 195. n. 3.* Et hanc sententiam probabilem etiam putat nouissimè Billuc. *tom. 2. tr. 2. cap. 7. n. 27.* Si queris rationem, hæc erit: nam substantia præcepti recitandi diuinum Officium est, vt septem Horæ Canonicæ persoluantur: sed quod Officium sit de feria, vel de Sancto, pertinet ad modum accidentalem: ergo per talem mutationem non uolatur substantia præcepti; sed modus, ritus, & cæremonia, quæ quidem non est transgressio sufficiens ad peccatum mortale, quidquid asserant DD. contraria sententiæ. Ideo si quis sine causa hanc mutationem faceret, ex quadam acedia animi, vt facilius, & breuius Officium expediat, puto solum peccare uenialiter; & si beneficium habet, non teneri ad restitutionem fructuum. Salua semper, &c.

RESOL. LXXXVII.

An si quis dicat Officium Resurrectionis loco alterius Officij, satisfaciat præcepto? Ex part. 7. tract. 11. & Mit. 2. Ref. 7.

Suppono esse opinionem probabilem vt si quis v. g. dicat Officium alicuius Sancti loco ferie quod satisfaciat præcepto, nam officium pro officio ualeat ex rationibus à me adductis in p. l. tract. 12. resol. 3. Sed difficultas est de officio particulari Resurrectionis Domini, & affirmatiuam sententiam uideatur docere Caramuel *in Regul. Diui. Beneficij, dist. 109. n. 1387.* ubi sic ait: Queritur an liceat officium mutare, id est, utrum quando legi debet officium de Dominica, possit aliquis legere de Sancto, Feria, aut è conuerso. Respondeo, quod licet quispiam debita opera querat officium totius Breuiarij breuissimum, & semper illud recitet, illum adimplere præceptum quoad substantiam, & deficere quoad modum, ac proinde peccare uenialiter, non mortaliter. Ita Caramuel, qui cum dicat satisfacere præcepto, qui dedita opera querit officium totius Breuiarij breuissimum; officium Resurrectionis uideatur designare; quod magis explicat infra disputat. 106. num. 1438. ubi obseruat Patrem Suarez ferè omnibus diebus studuisse octodecim horis, & cum dubitaret an sex residuis horis potuerit dormire, & Horas recitare: Respondet fortè singulis diebus legebat officium de Resurrectione, quod uiri occupatissimi laudabiliter faciunt. Ita ille.

2. Sed ego in praxi difficulter considerem vt quis possit mutare officium alicuius Sancti vel ferie in officium Paschale; nam in tali mutatione uariatur notabiliter modus recitandi officium Diuinum, neque moraliter vt in alijs officiis redditur æquipollens: Adde quod in tali officij mutatione uideatur quis derogare intentioni, & institutioni Ecclesiasticæ quæ specialissima ratione mouetur ad tale breue officium

Recitatur

Que nunc est Ref. recedens, & signanter in Ref. seq. & supra in Ref. 66. §. Idem quæst. 28. & vide doctrinam altarum Ref. uot. primæ Ref. præteritæ, & etiam annot. teritiæ dictæ Ref.

recitandum per octavam Resurrectionis Dominicae; idco tu cogita. Et ex his patet responso ad argumētum Trullench in Decalogum tom.1. lib.1. cap.7. dub.14. num.12. Castri Palai tom.2. tract.1. disp. 2. punct.3. num.18. nam est dispar ratio inter officium Resurrectionis, & alia officia, nam hæc moraliter æquivalent inter se, quo ad modum recitationis. Ergo, &c.

RESOL. LXXXVIII.

An qui recitat Officium Resurrectionis pro Officio de Feria, vel Sancto satisfaciat præcepto.

Et quid, si aliquis dicat Officium alterius Sancti loco Ferialis.

Et cursum docetur quod opinio unius vel, alterius, quam omnes alij reiiciunt non meretur probabiliter. Ex pat. tr.1. & Mis.1. Ref.26.

§.1. Circa præsentem difficultatem sæpius per literas me interpellavit, amicus meus Caramuel, & ipse affirmativam sententiam docuit in Theologia Regulati, seu in Regula S. Benedicti, quam Ego impugnavi; Verum illam iterum Caramuel defendit nominatim contra me in Theologia fundamentalis fundam. 53. §.12. num.1100.

2. Sed ego non descendo à sententia negatiua, quia olim docui, & quam nouissimè me citato nominatim contra Caramuèlem tenet ex Societate Iesu doctus Pater Adamus Burghamer, & quia Codex non ita facile inuenitur, ponà hic per extèlum eius verba; sic itaque asserit. Cent.1. Casuum conscientie casu 16. Felix Sacerdos nullis morbis, aut rerum negotiis impeditus, longo tempore intra annum recitat officium de Resurrectione breuissimum, scilicet pro longioribus cuius tanquam grauis peccati admonitus à confessorio, ait se tenere sententiam Caramuèlis in Regula S. Benedicti disp.100. n.1387. vbi hoc pro venialis habet: Quæritur an confessorius huic penitentis opinioni tanquam probabili accommodare se possit, ac debeat?

3. Videtur posse, & debere, tum ex autoritate Caramuèlis quam allegat: tum ex ratione, quia impletur substantia præcepti, tum ex præxi virorum Doctorum, & piorum, qualem nemo dubitat fuisse P. Franciscum Suarez ex Societate Iesu, quem constanter orasse per totum annum Breviarium de Resurrectione sic ostendit Caramuel. Suarez dicitur singulis diebus 18. horas studuisse, iam ex reliquis sex horis, necessarium profus tempus demus facti, refectio, somno, & aliis, vix tantum remanebit, quantum requiritur ad Officium Paschatis recitandum: Confirmatur hæc opinio. Licet aliquis dicere potest Officium alicuius Sancti, loco Ferialis, vt cum pluribus docet Diana part.1. tract.12. resolut.3. Ergo, & Resurrectionis. Resp. Confessorium opinioni Felicis accommodare se non posse, nec debere, cum nullam habeat probabilitatem, quod probatur, tum quia communis DD. contrarium docet; opinio autem vnus, aut alterius, quam omnes alij reiiciunt, non meretur probabilitatem, tum quia hæc Canonicarum precum immutatione contra vniuersalem Ecclesie vsum inordinatio committitur adeo grauis, vt opinio illa vniuersim inducens nullo rationabili fundamento niti possit, sicut ex solutione argumentorum patebit.

4. Itaque ad primum dicimus, autoritatem Caramuèlis, vnus, aut etiam alterius Doctoris, hic non sufficere, cum omnes alij Theologi reclamant; Ad secundum negamus substantiam præcepti impleri: cum Officium Paschale, moraliter non

æqualeat Officiis per annum; Ad tertium fabulosum esse, quod asseritur de P. Suarez, quem Oracioni additissimum fuisse viderunt nostri Patres, & dicentem audierunt, Malle se omnem scientiam suam perdere, quam vnâ horam, ex regula ordinis, quadriana Oracioni destinatam omittere quomodo ergo tot annis orationem Canonicam ex graui lege Ecclesie debitam turpi ac defectuosa immutatione declinavit. Ad consumptionem dicimus, multos eam valde probabiliter negare, quos citat, & sequitur Palao tract.7. disp.2. part.2. num.18. Quidquid autem de hoc sit, negamus patitem, cum in tali Officio moraliter adhuc seruetur præceptum, non in Officio de Resurrectione, vt rectè ipse aduertit Diana part.7. tract.11. resolut.7. Hucusque Pater Burghamer; cui adde ex eadem Societate me citato doctum Patrem Tamburinum in Decalogum tom.1. lib.2. cap.5. §.2. num.22. & ex eadem Societate me citato Hermanum Bufenbaum in Medulla Theologia Moralis lib.4. cap.2. dub.2. art.4. num.1. Præter Sanchez, Filiucium, Tancredum, & Pellizzarium alibi à me adductos, vnde patet, quod nullus ex scriptoribus Societatis ausus sit sententia Caramuèlis adherere, sed omnes nostram secuti sint, sicut etiam illam sequitur me citato Marcus Serius tom.3. in primum Præceptum Decalogi disput.1. diff.5. 94. num.9. Hieron. Garcias in Summa tract.2. diff.15. dub.3. num.16. & nosser Pater Verricelli in 99. Moral. 5. quæst.6. num.133. & Palau Valleio in Horolog. horarum Canonicarum lingua Hispan. conscripto in.13. punct.1.

5. Dicendum est igitur, præter rationes supradictas, vt optimè obseruat doctus Pater Tancredi de Religione tract.15. lib.4. disp.11. quæst.2. n.15. Officium Resurrectionis, esse ita affixum illi tempori, & habere tantam mutationem à solita forma Officiorum, vt quid peculiare videatur non posse comuni Regula adiuuari, & ideo patet nec posse tempore Paschæ Resurrectionis, dici Officium, & Pentecostes è contra; quia illa forma in his diebus cum talibus Psal. Antiph. &c. videtur de substantia, & confirmatur ratione amicus viri, exemplo Missarum: nam aliqua Missæ possunt dici infra annum, non autem Missa de Dominica Palm. de Fer. III & IV. Hebdom. Paschæ, quia ita sunt illis diebus affixæ, & addictæ vt in aliis dici non possint, ergo sic dicendum est de officio Resurrectionis.

RESOL. LXXXIX.

An si quis dicat, v.g. Matutinum de Sancto, & Horas Canonicas de Feria, satisfaciat præcepto. Ex pat.7. tr.11. & Mis.2. Ref.11.

§.1. Ad hoc dubium ita respondet Caramuel sup. loc. in Regulam D. Benedicti, disp.110. n.1403. Qui sentiunt dari octo præcepta de Officio Diuino, & omissionem eiusdem non vnum, sed octo esse peccata mortalia: consequenter dicere debent eum, qui legit Horas aliquas de Dominica, & reliquis de Sancto, non peccasse mortaliter, quia singulis præceptis satisfecit quoad substantiam; tot autem peccata venialia commisisse quot Horas mutauit, & legit contra Rubricas. Ego verò oppositis innoto, ideoque existimo illum peccasse mortaliter, quia non legit Officium Diuinum, sed duo semiofficia, quæ non possunt ita coniecti, vt vnum Officium Diuinum constituent; quia ex aliquot Horis de Dominica, & aliis de feria, si coniungantur non exarget Officium Diuinum appropinquatum à Sede Apostolica. Ita Caramuel.

RESOL.

Docuit in Res. præterita, & in aliis eius annor. & vide doctrinâ Ref. nor. seq. & aliarum eius primar. & secundar. annor. & infra ex Ref.90. §.1. &c.

Quæ hic est supra Ref. 86.

Sup. hoc in tom.8. tr.1. Ref.14. & late in tom.9. tr.2. Refol. 340. §.XI. & seq. & in tom.5. tr.1. Refol.1. §.Et post, cursum ad lin.5. & in tom.7. tr.1. Ref.249. §.2. ad medium, à vers. Sed cum autoritas, &c.